

Sygnatura akt VI Ka 200/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **27 maja 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika (spr.)

Sędziowie SSO Kazimierz Cieślukowski

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak

Protokolant Agata Lipke

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2014 r.

sprawy skazanego **M. D. /D./** ur. (...)

w Ś., syna J. i S.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 13 listopada 2013 r. sygnatura akt II K 766/12

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 4 a) w ten sposób, że na poczet kary łącznej 1 (jednego) roku i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności wymierzonej skazanemu w punkcie 1 zaskarżonego wyroku zalicza:

- okres odbytej w całości kary 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16.05.2005 r. sygn. akt VII K 120/05,

- okres odbytej kary 5 (pięciu) miesięcy ograniczenia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 20.06.2005r. , sygn. VII K 185/05, przyjmując iż okres ten odpowiada wykonaniu kary pozbawienia wolności w wymiarze 2 (dwóch) miesięcy i 15 (piętnastu) dni;

2. w pozostałym zakresie utrzymuje wyrok w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. I. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4. zwalnia skazanego od zapłaty wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. D. skazany był prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16 maja 2005 r., sygn. akt VII K 120/05 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniu 24 stycznia 2005r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat, oddając w okresie próby oskarżonego pod dozór kuratora, przy czym, postanowieniem Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 10 maja 2007 r. sygn. akt X Ko 343/07 zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonej kary 1 roku pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres zatrzymania w dniu 25 stycznia 2005r.

II. Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 20 czerwca 2005 r., sygn. akt VII K 185/05 za przestępstwo z art. 288 § 2 k.k. popełnione w dniu 1 stycznia 2005r. na karę 5 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, oddano oskarżonego pod dozór kuratora oraz zobowiązano do naprawienia szkody., przy czym dnia 28 grudnia 2005 r. wykonano karę ograniczenia wolności.

III. Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 30 kwietnia 2008 r., sygn. akt IX K 262/08 za przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. popełnione w sierpniu 2007r. na karę grzywny w wymiarze 70 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 6 kwietnia 2009r. zamieniono karę grzywny na prace społecznie użyteczne w wymiarze 20 godzin świadczonych przez 7 miesięcy.

IV. Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział VII Karny Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 10 października 2011 r., sygn. akt VII K 291/11 za przestępstwa:

a) z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 27 listopada 2010r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

b) z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. popełnione w dniu 10 kwietnia 2011r. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

przy tym połączono jednostkowe kary pozbawienia wolności i wymierzono oskarżonemu jedną karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 5 lat, oddając oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora. Orzeczono powstrzymanie się od nadużywania alkoholu. Orzeczono obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego oraz nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego;

V. Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział VII Karny Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 5 stycznia 2012 r., sygn. akt VII K 76/11 za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w nocy z 3 na 4 listopada 2010 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności. Na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 7 grudnia 2010r. do dnia 9 grudnia 2010r. ;

VI. Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 20 lipca 2012 r., sygn. akt VI K 217/12 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 22 maja 2011r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności. Na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 22 maja 2011 r. do dnia 23 maja 2011 r. (2 dni)

Wyrokiem łącznym z dnia 13 listopada 2013 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 766/12 Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej:

1. na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 k.k. połączył kary pozbawienia wolności i karę ograniczenia wolności orzeczone wyrokiem:

- a) Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16 maja 2005 r., sygn. akt VII K 120/05,
b) Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 20 czerwca 2005 r., sygn. akt VII K 185/05

i wymierzył skazanemu M. D. jedną karę łączną 1 roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności;

2. na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. i art. 89 § 1a k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem:

a) Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział VII Karny Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 10 października 2011 r., sygn. akt VII K 291/11,

b) Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział VII Karny Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 5 stycznia 2012 r., sygn. akt VII K 76/11,

c) Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 20 lipca 2012 r., sygn. akt VI K 217/12

i wymierzył skazanemu M. D. jedną karę łączną 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

3. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w sprawie objęcia wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 30 kwietnia 2008 r., sygn. akt IX K 262/08;

4. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej:

a) w pkt 1 zaliczył okres kary dotychczas odbytej w sprawie:

- Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16 maja 2005 r., sygn. akt VII K 120/05 od 25.01.2005r. do 25.01.2005r. (1 dzień), od 24.04.2008r. do 31.10.2008r.,

- Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 20 czerwca 2005 r., sygn. akt VII K 185/05 uznając ją za wykonaną co do 2 miesięcy i 15 dni kary pozbawienia wolności;

b) w pkt 2 zaliczył okres kary dotychczas odbytej w sprawie:

- Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydział VII Karny Zamiejscowy w Świętochłowicach z dnia 5 stycznia 2012 r., sygn. akt VII K 76/11 od 7.12.2010r. do 9.12.2010r. i od 25.05.2012r. do 13.11.2013r.,

- Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 20 lipca 2012 r., sygn. akt VI K 217/12 od 22.11.2011r. do 23.05.2011r. (2 dni);

5. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych, którymi obciąża Skarb Państwa.

Apelację do wyroku wywiódł skazany, który podniósł, że składając wniosek o wydanie wyroku łącznego wskazał jedynie wyroki w sprawach o sygnaturach VI K 76/11 oraz VI K 217/12, licząc na to, że połączenie kar pozbawienia wolności z tych wyroków pozwoli mu na wcześniejsze uzyskanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, zaś wydanie przez sąd wyroku łącznego w odniesieniu do wszystkich jego wcześniejszych skazań, w tym jednego, w którym warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności, pogorszyło jego sytuację. Skazany podał, że ma dwie córki i konkubinę, które utrzymywał przed osadzeniem w zakładzie karnym. Nie zgodził się również z zawartą w uzasadnieniu wyroku tezą, że przystosował się do funkcjonowania w warunkach izolacji więziennej, gdyż myśli wciąż o rodzinie i szybszym wyjściu na wolność. Skazany wniósł o wydanie łagodniejszego wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Argumenty zawarte w apelacji skazanego są oczywiście bezzasadne, jednakże wniesienie środka odwoławczego skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku w zakresie błędnego zaliczenia na poczet kary łącznej pozbawienia

wolności z punktu 1 wyroku jedynie rzeczywistego okresu kary odbytej przez skazanego w sprawie Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16 maja 2005 r., sygn. akt VII K 120/05 wbrew regule z art. 4 § 1 k.k. nakazującej stosowanie wobec sprawcy przestępstwa ustawy względniejszej, w szczególności art. 82 k.k. w jego brzmieniu obowiązujących do dnia 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z którym w przypadku skazanego, wobec którego zastosowano warunkowe przedterminowe zwolnienie z kary pozbawienia wolności, jeżeli w okresie próby i w ciągu 6 miesięcy od jej zakończenia nie odwołano warunkowego zwolnienia, karę uważa się za odbytą z chwilą warunkowego zwolnienia. Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 20 stycznia 2005 r., I KZP 30/04 (OSNKW 2005, z. 1, poz. 2) wyraził pogląd, że kara pozbawienia wolności uznana za odbytą w rozumieniu art. 82 k.k. podlega zaliczeniu w całości - na podstawie art. 577 k.p.k. - na poczet kary tego rodzaju orzekanej w wyroku łącznym obejmującym skazanie na karę, z której wykonania skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony. W tym zakresie Sąd Odwoławczy w pełni przychylił się do sformułowanego w orzecznictwie poglądu, zgodnie z którym wobec zmiany art. 82 k.k. istnieje konieczność porównania stanów prawnych przez pryzmat wyrażonych w art. 4 § 1 k.k. reguł prawa intertemporalnego. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 kwietnia 2012 r. II AKa 69/12, Lex 1318057) Z tego też względu z uwagi na to, że czyn będący podstawą wymierzenia kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16 maja 2005 r., sygn. akt VII K 120/05 popełniony został w dniu 24 stycznia 2005 r., skutki upływu ustalonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 31 października 2008 roku sygn. VIII Kow 1668/08 (por. karta 141 akt Sądu Rejonowego w Chorzowie VII K 120/05) okresu warunkowego przedterminowego zwolnienia i dalszych 6 miesięcy winny być oceniane przez pryzmat przepisów ustawy obowiązującej przed 1 stycznia 2012 roku, zaś dyspozycja art. 82 § 2 k.k. w aktualnym brzmieniu, zgodnie z którą w wypadku objęcia wyrokiem łącznym kary, z której odbywania skazany został warunkowo zwolniony, na poczet orzeczonej kary łącznej zalicza się jedynie okres faktycznego odbywania kary, nie może być stosowana do skazanego. Z tego też powodu konieczna była zmiana zaskarżonego wyroku w punkcie 4 a) polegająca na zaliczeniu na poczet kary łącznej całej kary 1 roku pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 16 maja 2005 roku w sprawie VII K 120/05 a nie jedynie rzeczywistego okresu odbywania kary, tj. dnia 25.01.2005 r. oraz okresu od 24.04.2008 r. do 31.10.2008 r..

W pozostałym zakresie zaskarżonemu wyrokowi nie sposób wytknąć jakichkolwiek uchybień, skoro oba ustalone przez Sąd Rejonowy zbiegi czynów, za które orzeczono kary tego samego rodzaju bądź też kary podlegające łączeniu, w pełni odpowiadają warunkom z art. 85 k.k. zaś obie orzeczone kary łączne wymierzono w granicach określonych w art. 86 k.k. i art. 87 k.k. Prawidłowo stosował też sąd I instancji dyrektywy wymiaru kary łącznej. O ile w przypadku pierwszego ze zbiegów z uwagi na to, że zbieg dotyczył pierwszych przestępstw popełnionych przez skazanego oraz z uwagi na ich bliskość czasową, tj. dzielące je 23 dni, oraz tożsamość naruszonego dobra, zasadne było wymierzenie kary łącznej zbliżonej w swojej wysokości do najsurowszej kary jednostkowej, o tyle w przypadku drugiego ze zbiegów obejmującego 4 przestępstwa naruszające różne dobra chronione, popełnione w okresie od 3 listopada 2010 roku do 22 maja 2011 roku orzeczenie kary łącznej musiało wiązać się z ustaleniem jej poziomu istotnie wyższego niż najsurowsza ze zbiegających się kar jednostkowych. Suma kar jednostkowych, a więc możliwie najwyższa wysokość kary łącznej w przypadku drugiego ze zbiegów to 4 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczenie kary łącznej 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności łagodzi więc o ponad rok dolegliwości, jakie wynikałyby z konieczności odrębnego wykonania kar jednostkowych. W przypadku osoby skazanego, który był wielokrotnie karany i który dopuszczał się przestępstw w warunkach recydywy specjalnej z art. 64 § 1 k.k. względy zapobiegawcze stanowią jednoznaczną przeszkodę dla orzekania kary łącznej w istotnie mniejszym rozmiarze. Oceny takiej nie może zmienić sytuacja rodzinna, na którą powołuje się skazany w swojej apelacji, skoro skazany dopuszczał się przestępstw mając już na utrzymaniu swoją rodzinę. Trudno w takiej sytuacji prognozować, że obowiązki skazanego dotyczące opieki nad dziećmi skutecznie odwołają go od popełniania kolejnych przestępstw. Wpływu na treść zaskarżonego wyroku nie mogła mieć okoliczność, iż skazany skierował do sądu wnioski o objęcie wyrokiem łącznym tylko dwóch skazań na kary bezwzględne pozbawienia wolności. Zawarte w treści art. 85 k.k. sformułowanie "sąd orzeka karę łączną" oznacza, że zastosowanie tej instytucji jest obligatoryjne, a więc w razie spełnienia przesłanek wskazanych w powołanym przepisie nie ma możliwości jej niezastosowania. W takim wypadku sąd obowiązany jest do wydania wyroku łącznego, co oznacza również brak swobody w doborze skazań podlegających łączeniu i niemożność pominięcia części z nich. Ustaliwszy, że drugi ze zbiegów przestępstw obejmuje czyny, za które orzeczono kary bezwzględne pozbawienia wolności, jak też karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, sąd zgodnie z art. 89 § 1

k.k. i mając na względzie treść art. 89 § 1 a k.k. mógł orzec wobec skazanego karę łączną bezwzględnej kary pozbawienia wolności obejmującą wszystkie kary. Nie ulega wątpliwości, iż w przypadku skazanego jako osoby wielokrotnie karanej, która odbywała wcześniej kary pozbawienia wolności i dopuściła się kolejnych czynów w warunkach recydywy specjalnej z art. 64 § 1 k.k. dalsze wykonywanie środka probacyjnego orzeczonego w sprawie z wyroku Sądu Rejonowego w Chorzowie Wydziału VII Karny Zamiejscowego w Świętochłowicach z dnia 10 października 2011 r., sygn. akt VII K 291/11 nie ma żadnych racjonalnych przesłanek, gdyż nie sposób liczyć na uzyskanie wobec osoby skazanego wymaganego efektu zapobiegawczego poprzez oddziaływanie karą o charakterze wolnościowym. Wszystkie zbiegające się w ramach drugiego z ustalonych zbiegów realnych przestępstwa popełnione zostały po 8 czerwca 2010 roku, stąd orzeczeniu bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności nie sprzeciwiały się reguły intertemporalne wynikające z art. 4 § 1 k.k., skoro ustawa, zgodnie z którą możliwe jest orzeczenia bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności obejmującej kary jednostkowe w postaci kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania obowiązuje od wskazanej daty.

Mając na uwadze powyższe wywody, jak też nie znajdując uchybień podlegających uwzględnieniu urzędu, Sąd Odwoławczy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałym zakresie.

Z uwagi na pobyt skazanego w zakładzie karnym oraz jego obowiązki alimentacyjne w stosunku do córek Sąd Odwoławczy uznał, że uiszczenie przez skazanego wydatków postępowania przed sądem drugiej instancji byłoby dla M. D. zbyt uciążliwe. Wniosek ten musiał prowadzić do zwolnienia skazanego z obowiązku zapłaty wydatków i obciążenia nimi Skarbu Państwa.